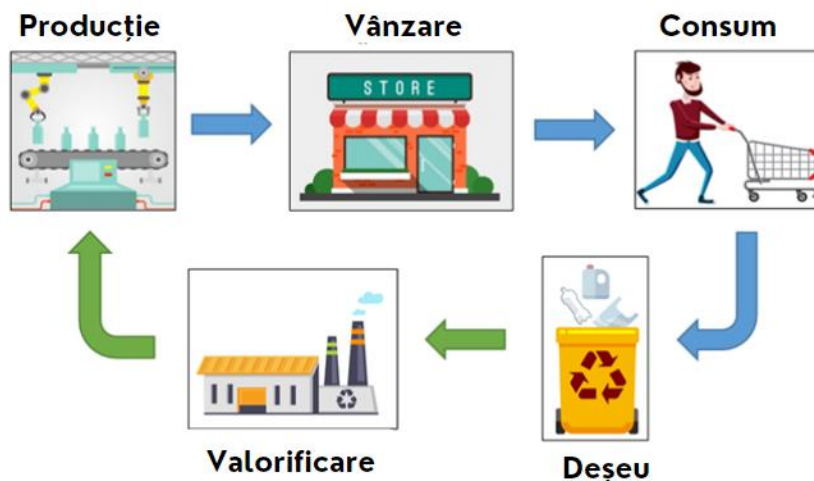

Obligații legale ale agenților economici în domeniul gestionării deșeurilor

Toate produsele pe care le procurăm de-a lungul vieții, la un moment dat se transformă în deșeuri.

Producerea accelerată a deșeurilor generează **riscuri pentru mediul ambiant, ecosisteme, dar și nemijlocit asupra sănătății omului** și calitatea vieții.

Astfel, sunt necesare soluții avansate cu implicarea tuturor participanților la lanțul de consum și producere a deșeurilor pentru a diminua impactul asupra mediului ambiant și asupra omului.

Este gestiunea deșeurilor obligatorie?

- Orice persoana juridică sau fizică are obligația de a gestiona deșeurile produse sau deținute!

Cine sunt generatorii / producătorii de deșeuri?

- Orice persoană fizică sau juridică care generează deșeuri dintr-o activitate, dar și cea care le preprocesează, le amestecă și le dă o nouă compoziție, rezultând astfel un alt deșeu.

Cine are obligația gestionării deșeurilor?

- Orice societate a cărei activități generează deșeuri are obligația de a le gestiona în conformitate cu prevederile legale, indiferent de activitatea economică pe care o desfășoară și indiferent de tipul, natura sau cantitățile de deșeuri produse.

Totodată, sunt impuse anumite obligații și producătorilor pentru recuperarea, valorificarea și reciclarea produselor scoase din uz.

Un astfel de sistem este **Responsabilitatea Extinsă a Producătorilor**, care este implementat în majoritatea țărilor dezvoltate menit să asigure reciclarea și valorificarea maximă a deșeurilor generate de habitatul uman.

Responsabilitatea extinsă a producătorului (REP) este un model de gestionare a deșeurilor în care responsabilitatea unui producător pentru un produs este extinsă până la etapa **post-consum** a ciclului de viață al produsului.

Aceasta înseamnă că producătorilor le revine responsabilitatea de a gestiona deșeurile create de bunurile pe care le produc.

De exemplu, sub un model **REP**, producătorul unui computer este responsabil pentru eliminarea computerului, odată ce acesta a ajuns la sfârșit de viață, adică nu mai este utilizat.

Acest model de gestionare a deșeurilor este semnificativ diferit de modelul tradițional, conform căruia autoritățile publice locale au responsabilitatea deplină de a trata deșeurile, de obicei prin eliminarea lor la depozitele de deșeuri și, eventual, prin derularea diferitelor programe de reciclare.

În schimb, în cadrul REP, o parte din această responsabilitate este transferată de la **autorități la producători**.

Ce înseamnă Responsabilitatea extinsă a producătorului?

Conceptul de responsabilitate extinsă a producătorului a fost introdus în legislația națională odată cu adoptarea **Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile**.

Legea definește **responsabilitatea extinsă a producătorului** – **abreviat REP** drept totalitatea de obligații impuse producătorilor pentru recuperarea, valorificarea și reciclarea produselor scoase din uz.

Astfel, legea pune pe seama **producătorilor** obligația de a colecta, valorifica, recicla și elimina produsele pe care aceștia le-au pus pe piață și care au devenit deșeuri.

De asemenea, obligațiile producătorilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului se realizează:

- **individual** sau
- prin transferarea responsabilităților, pe bază de contract, către **sistemul colectiv**.

Sistem individual este atunci când un producător își organizează propriul sistem (Responsabilitatea individuală a producătorului), iar **sistemul colectiv** - atunci când mai mulți producători decid să colaboreze și astfel își transferă responsabilitatea către o organizație specifică (Responsabilitatea colectivă a producătorului).

Fiecare producător, fie că își realizează individual obligațiile, fie că este parte sau a aderat la un sistem colectiv, trebuie să se înregistreze în „Lista producătorilor” raportând situația privind deșeurile.

În ”Lista producătorilor” sunt centralizate anual informații cu privire la:

- cantitățile și categoriile de produse introduse pe piața națională;
- cantitățile și categoriile de deșeuri care au fost colectate prin toate mijloacele și care au fost reutilizate, reciclate și recuperate;
- cantitățile și categoriile de deșeuri exportate.

În acest fel, se monitorizează respectarea obligațiilor de responsabilitate extinsă a producătorilor.

Categoriile de produse din Republica Moldova ce sunt supuse **Mecanismului de Responsabilitate extinsă a producătorului (Anexa 1)**

Regimului REP- responsabilitatea extinsă a producătorului sunt supuse anumite categorii de produse.

În sensul Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, **sunt producători - persoanele fizice sau juridice care, la nivel profesional, proiectează, produc, prelucrează, tratează, vând și/sau importă următoarele categorii de produse:**

- *baterii și acumulatori;*
- *echipamente electrice și electronice;*
- *vehicule;*
- *uleiuri;*
- *ambalaje.*

Aceste produse sunt supuse prioritar regimului REP din cauza **prezenței substanțelor periculoase în componentele acestora.**

Producătorii de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului sunt obligați:

să asigure **etichetarea și marcarea produselor și utilizarea simbolurilor care indică faptul că produsul face obiectul unei colectări separate, fiind interzisă eliminarea acestuia.**

Știi ce simbol indică colectarea separată?

De exemplu, acest simbol al pubelei cu roți barată cu o cruce - semnifică **Obligația de a colecta separat DEEE-rile** (deșeurile de echipamente electrice și electronice.

Procesează informația!

Activitățile pentru aplicarea responsabilității extinse a producătorului vizează:

- măsurile de acceptare a produselor returnate și a deșeurilor care rămân după utilizarea respectivelor produse,
- gestionarea ulterioară a deșeurilor și asigurarea financiară de către producători pentru aceste activități.

Aceste activități urmează să asigure **ierarhia deșeurilor** impusă de **Legea nr.209/2016**, în materie de prevenire a generării și de gestionare a deșeurilor, prin respectarea consecutivă și cumulativă a următoarei ordini:

- a) prevenirea;**
- b) pregătirea pentru reutilizare;**
- c) reciclarea;**
- d) alte operațiuni de valorificare, inclusiv valorificarea energetică;**
- e) eliminarea.**

Instrumentul Responsabilitatea Extinsă a Producătorului are cinci obiective de bază.

OBIECTIVELE RESPONSABILITĂȚII EXTINSE A PRODUCĂTORULUI (REP)

Realizarea acestor obiective este în beneficiul producătorilor, dar și în favoarea protecției mediului și resurselor naturale.

Conform **Legii 209 din 29.07.2016 privind deșeurile**, (art. 42,48) sunt prevăzute și alte **obligații ale persoanelor fizice și juridice ce țin de gestionarea deșeurilor**, precum:

- să ia **măsuri necesare pentru a reduce la minimum cantitățile de deșeuri** rezultate din propriile activități;
- să **nu pună în circulație produse, dacă nu există posibilitatea eliminării acestora ca deșeuri**;
- să **nu admită descărcări necontrolate de deșeuri în mediu**;
- să **nu abandoneze deșeurile și să nu le depoziteze în locuri neautorizate**;
- să **separe deșeurile înainte de colectare în vederea valorificării sau eliminării acestora, etc.**

Reține!

Obiectivul fundamental al REP - Responsabilitatea Extinsă a Producătorului este maximizarea volumului de deșeuri colectat de la consumatori și reciclat.

De asemenea,

Producătorii de deșeuri precum și unitățile și întreprinderile specializate în gestionarea deșeurilor țin o **evidență** a cantității, naturii și originii deșeurilor, a destinației, a frecvenței colectării, a mijlocului de transport și a metodei de tratare, raportând datele și informațiile conform prevederilor **Sistemului Informațional Automatizat „Managementul Deșeurilor” (SIA MD)**.

Sistemul Informațional Automatizat „Managementul Deșeurilor” (SIA MD) este destinat acumulării informației privind produsele plasate pe piață și deșeurile generate în baza rapoartelor prezentate de către agenții economici participanți la procesul de gestionare a deșeurilor.

Reține!

Generatorii sau producătorii de deșeuri au obligația de a le gestiona în conformitate cu prevederile legale.

ANEXA 1

Extras din 209 din 29.07.2016 privind deșeurile

Capitolul III CERINȚE GENERALE PRIVIND GESTIONAREA DEȘEURILOR

Articolul 12. Responsabilitatea extinsă a producătorilor

(1) Pentru a consolida reutilizarea și prevenirea, reciclarea și alte tipuri de valorificare a deșeurilor, persoanele fizice sau juridice (producătorul produsului) care, la nivel profesional, proiectează, produc, prelucrează, tratează, vînd și/sau importă produsele menționate la alin. (14) sînt supuse regimului de responsabilitate extinsă a producătorului.

(2) Responsabilitatea extinsă a producătorului reprezintă totalitatea de obligații impuse producătorilor, fie individual, fie colectiv, pentru recuperarea și valorificarea sau reciclarea produselor scoase din uz. Activitățile pentru aplicarea responsabilității extinse a producătorului vizează măsurile de acceptare a produselor returnate și a deșeurilor care rămîn după utilizarea respectivelor produse, precum și gestionarea ulterioară a deșeurilor și asigurarea financiară pentru aceste activități.

(3) Activitățile pentru aplicarea responsabilității extinse a producătorului trebuie să fie însoțite de măsurile necesare pentru a încuraja atât proiectarea ecologică și producerea de produse, cît și utilizarea componentelor și materialelor care au un impact redus asupra mediului și care generează o cantitate scăzută de deșeuri în timpul producerii și al utilizării ulterioare, precum și pentru a se asigura că valorificarea și eliminarea produselor care au devenit deșeuri se realizează în conformitate cu respectarea prevederilor art. 3 și 4. *Prezența substanțelor periculoase în produsele menționate la alin. (14), supuse în mod prioritar reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, precum mercurul, cadmiul, plumbul, cromul hexavalent, bifenilii polibromurați, eterii de difenil polibromurați și substanțele ce distrug stratul de ozon, inclusiv hidroclorofluorocarburile, este reglementată prin prezenta lege și prin actele normative privind gestionarea acestor produse, aprobate de Guvern.*

(4) Măsurile menționate la alin. (2) trebuie să încurajeze dezvoltarea, producerea și comercializarea produselor cu utilizări multiple, care sînt durabile din punct de vedere tehnic și care pot, după ce au devenit deșeuri, să facă obiectul unei valorificări sigure și al unei eliminări ce nu poluează mediul.

(5) Producătorii de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului sunt obligați:

- a) să asigure, conform cerințelor aprobate de Guvern, etichetarea și marcarea produselor și utilizarea simbolurilor care indică faptul că produsul face obiectul unei colectări separate, fiind interzisă eliminarea acestuia;
- b) să asigure organizarea și funcționarea sistemelor individuale sau colective de gestionare a respectivelor fluxuri de deșeuri;
- c) să se înregistreze în SIA MD, prin transmiterea unei liste de documente necesare registratorului, desemnat de proprietarul registrului format în SIA MD;

d) să asigure evidența, începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi, a punerii la dispoziție pe piață a produselor pe o perioadă de 5 ani, raportând anual autorității de reglementare cantitatea de produse puse la dispoziție pe piață în cazul onorării responsabilității extinse a producătorului în mod individual. La prezentarea dovezii de membru al unui sistem colectiv, această responsabilitate va fi onorată de către un sistem colectiv;

e) să prezinte dovada unui sistem individual sau să certifice calitatea de membru al unui sistem colectiv de colectare, tratare, valorificare sau eliminare a produselor ce au devenit deșeuri;

f) **să deruleze programe educaționale și de informare/conștientizare privind colectarea și tratarea produselor ce au devenit deșeuri;**

g) să asigure, în mod individual sau prin intermediul sistemelor colective, realizarea Țintelor de colectare și reciclare a produselor ce au devenit deșeuri, stabilite de Guvern.

.....

(14) În scopul promovării responsabilității extinse a producătorului, prioritar vor fi supuse acestor reglementări următoarele produse:

a) baterii și acumulatori;

b) echipamente electrice și electronice;

c) vehicule;

d) uleiuri;

e) ambalaje.

(15) Mecanismul de implementare a responsabilității extinse a producătorului pentru produsele menționate la alin. (14) se stabilește prin actele normative privind gestionarea acestor produse, aprobate de Guvern.

MECANISMUL DE RESPONSABILITATE EXTINSĂ A PRODUCĂTORILOR (REP)

Responsabilitatea extinsă a producătorului a fost concepută ca o modalitate de abordare a problemelor cu care se confruntă sistemele moderne de gestionare a deșeurilor.

REP are **5** obiective principale

1

Diminuarea cantității de deșeuri depozitate prin prevenirea deșeurilor și prin creșterea ratei de reciclare a acestora.

2

Reducerea costurilor de gestionare a deșeurilor pentru municipalități și contribuabili prin reducerea cantității de deșeuri depozitate, respectiv, a cheltuielilor municipale de colectare, transportare și depozitare a deșeurilor.

3

Reducerea riscurilor pe care le prezintă pentru mediu și sănătatea umană deșeurile periculoase. Eliminarea produselor periculoase cum ar fi plumbul și mercurul din fluxurile normale de deșeuri și introducerea lor în sisteme specializate de deșeuri. Sistemele REP cresc probabilitatea ca acestea să fie gestionate în condiții de siguranță.

4

Stimularea producătorilor ca să își reproiecteze produsele pentru a reduce costurile de gestionare a deșeurilor. Acest lucru se poate face prin facilitarea reciclării produsului, prin reducerea cantității de materiale utilizate în produs, prin îndepărtarea componentelor toxice sau prin îmbunătățirea durabilității produsului, astfel încât durata de viață a produsului să fie mai mare.

5

Crearea unei economii circulare prin creșterea ratelor de reciclare și reducerea cantității de deșeuri trimise la depozitele de deșeuri. Astfel, materialele sunt utilizate cât mai mult timp înainte de a fi trimise pentru eliminarea finală, iar acest lucru reduce necesitatea materialelor virgine pentru a face produse noi, maximizând totodată beneficiul produselor în raport cu deșeurile pe care le produc.